

Határtalanul program

Beszámoló

Debreceni Egyetem Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziuma és Általános Iskolája Arany János téri feladatellátási hely 2. számú csoport

A Határtalanul programon résztvevő diákjaink sokszínű, élményt adó, változatos programokon vehettek részt 2024 máj.7-től 12-ig. A diákok megtapasztalhatták, hogy határainktól több száz kilométerre is magyarok élnek. Megismerhették az erdélyi magyarok múltját, történelmüknek küzdelmeit magyarságuk megtartására. Megismerhették a mindennapok jelenében élő magyar közösségek hétköznapijait. Találkozhattak, és közös programokon vehettek részt a hozzájuk hasonló, iskoláskorú gyermekekkel. A helyi felnőtt kísérőinket hallgatva megérthették, hogy az itt élő magyar közösségek számára milyen fontos magyarságuk, hagyományaik ápolása; milyen életerő és leleményesség birtokában vannak; milyen derűs, pozitív jövőképpel építik családjaik és közösségük sorsát. Nem utolsó sorban pedig átélhették vendéglátóink és idegenvezetőink határtalan vendégszeretetét, nyitottságát, kedvességét.

Spirituláis vonatkozású programjaink:

- A kalotaszegi, bánfihunyadi reformatás templomban Jakab Mihály Gyula lelkipásztor karizmatikus elbeszélésein keresztül 700 év történelme elevenedett meg, a második világháború utáni kalotaszegi magyarság fennmaradásának drámai nehézségeit érzékelve is.
- A katolikus magyarság leismertebb búcsújáró helyének a csíksomlyói katolikus kegytemplomnak a meglátogatásakor nemcsak a barokk templombelsőt csodálhatták meg a gyermekek, de megismerhették a templom és a kegyesbor történetét.
- A világörökség részét képező székelyderzsi unitárius vártemplomot is meglátogattuk, mint a kifejezetten Erdélyre jellemző unitárius, protestáns közösség templomát. Itt található a legrégebb székely rovásírási emlék, és számos gótikus, szentek életének jeleneteit ábrázoló falfreskó.
- A magyar falurombolások emlékét őrzi az elárasztott Bözödújfalun melletti hegyoldalon álló siratófal és emlékkert. Az erdélyi magyarság történelmének legsötétebb időszakának állít emléket e hely, ahol a gyermekek Szócs Lajos elbeszélésein keresztül a múlt megismerésén túl a magyarság jövőbe vetett hitének és élni akarásának erejét is átélhették. Továbbá gyönyörű példáját tapasztalhatták meg a különböző vallások békés együttélésének, aminek jelképe az itt felállított siratófal, melyen a katolikus, református, unitárius és zsidó vallások szimbólumait ábrázolták.

Irodalmi vonatkozású programjaink:

- Petőfi emlékhely: Kirándulásunk során Fehéregyházára is ellátogattunk, hogy megtekintsük a Petőfi emlékhelyet. A helyszínen egy idegenvezető bácsi mesélte el Petőfi Sándor rejtélyes eltűnésének történetét. A gyerekek nagy érdeklődéssel hallgatták a csata részleteit és Petőfi utolsó óráit bemutató eladását. A múzeumban további emlékek és relikviák segítettek a történelmi események megértésében. Ez a látogatás is mindannyiunk számára felejthetetlen élményt nyújtott, hiszen testközelből ismerhettük meg a magyar történelem egy fontos fejezetét.
- Tamási Áron szülőháza és sírja: Farkaslakán, Tamási Áron szülőházának meglátogatásakor egy kedves néni mesélt nekünk a ház történetéről és Tamási Áron életéről, beleértve irodalmi munkásságát és személyes történeteit is. A gyerekek nagy érdeklődéssel hallgatták az író élettörténetét és a falusi élet mindennapjait bemutató anekdotákat. A ház berendezése és a kiállított tárgyak segítettek magunk elé idézni az akkor élt emberek mindennapjait, és az író gyerekkorának apró részleteit. Az író szülőházában történő látogatásunk után a templomkert fái alatt leróttuk tiszteletünket a magyar író sírjánál. Az író sírja előtt áll Szervátiusz Jenő és Tibor hargitai vulkáni kőből faragott emlékműve, amelyen ez a felirat olvasható:

„Törzsében székely volt, fia Hunniának. Hűséges szolgája bomlott századának”.

Történelmi vonatkozású programunk:

- 1000 éves határ: Gyimesbükkön az 1000 éves határ mára már igazi zarándokhellyé nőtte ki magát, és évente utazók ezrei látogatnak el a kis településre, hogy megtekintsék a 30-as számú vasúti őrházat, amely immár méltó módon helyreállítva, szilárdan őrzi a múlt emlékeit és hirdeti az ide tévedőknek, hogy itt állott egykoron a régi Magyarország 1000 éves határa. Az idegenvezető részletesen mesélt a határ jelentőségéről, amely évszázadokon keresztül Magyarország védelmi vonala volt. A látogatás mély benyomást tett mindannyiunkra, hiszen közelebb hozta a múlt történéseit és a határvidék hőseinek emlékét.

A közösségek múltjának és jelenének megismerése:

Az erdélyi emberek találékonysága, ügyessége, hatalmas munkabírása és hagyományaiknak méltó ápolása tükröződik a velünk megismertetett mesterségek bemutatásán.

- A búza útját követve Szócs Lajos Kőrispatakon elmesélte a csoportunknak a Szalmakalap Múzeum történetét. A kalapok készítéséről, viseletéről, a szalmafonási technikákról érdekes bemutatót láthattunk és hallhattunk. Bemutatták nekünk a helyi malom épületét és eszközeit. A frissen sült lángos elfogyasztása után a gyerekek maguk is kipróbálhatták a szalmaangyal készítését.
- A taplászati máig élő mesterség Korondon. A taplógomba felhasználása, megmunkálása és a belőle készített használati tárgyak (kalapok, terítők, dísz tárgyak, övek) készítése az 1870-es évektől hagyomány a településen. A taplóművesség

Filep János postamester nevéhez fűződik. Korábban több száz család megélhetését biztosította ez a mesterség, mára azonban számuk néhány emberre szűkült.

- A szövés korondi hagyományát Lőrincz Zsuzsa néni ismertette meg velünk. Lelkes és látványos bemutatójából megismerhettük a szövőszék részeit, megtekinthettük a szövés folyamatát is. A gyerekek nagy szeretettel és figyelemmel hallgatták a nagy tapasztalattal és gyakorlattal rendelkező néni gondolatait. Elbeszéléséből betekintést nyerhettünk a falusi élet mindennapjaiba, a ruhák, és a szöttesből készült háztartási eszközök készítésének folyamatába.
- Korond a Székely Sóvidék egyik legrégebbi települése. Tófalvi Kálmán sófeldolgozó bemutatója megismertette velünk a só feldolgozásának nehéz fizikai munkát igénylő folyamatát. Megtudhattuk tőle, mi mindenre jó a só az egészségünk és a szépségünk megóvása, ápolása során.
- A Csíki Csipszgyárban a pityóka felhasználásának közkedvelt formájával ismerkedtek meg a gyerekek, hiszen a chipset minden gyerek szereti. Kirándulásunknak köszönhetően felfedezhettük a chipsgyártás rejtelseit is.
- A helyi termelők jóvoltából megkóstolhattuk az ott készült lekvárokat és szörpöket, sütöttek nekünk pityókás vert kenyeret és kürtös kalácsot, és a helyi készítésű sajtokkal is kedveskedtek csoportunknak. Köszönjük Tófalvi Lajos lekvár és szörpkészítő, Fábíán Csilla tejfeldolgozó és sajtkészítő, Tófalvi Rozália kenyérsütő vendéglátását.
- A hagyományok ápolásához hozzátartozik az ének és a tánc. Színvonalas műsoresten vehettünk részt, ami közös tánccal és énekléssel zárult.
- Emlékezetes élmény marad a gyermekek számára a korondi magyar nyelvű általános iskolában rendezett sportvetélkedő.

A kiránduláson lehetősége nyílt a gyerekeknek Erdély természeti szépségeit is megismerni: a Király-hágót, a Medve tavat, a Gyimesek hegyeit, a Korond melletti Csiga hegy aragonitbányáját.

